

Necip Fazıl'ın Paltosuna Sıgmayan Mütefekkir

Bir yandan kültür, sanat ve edebiyat; diğer yandan medeniyet, siyaset ve düşünce tarihine dair yaşanan toplumsal değişimi irdeleyip kültürel hayatımıza farklı eleştiriler getirerek yeni kapılar aralayan Metin Önal Mengüşoğlu'nun sanatını anlamak, değerlendirmek ve fikir dünyasını yorumlamak için ortaya koyduğu düşüncelerini yine kendisinin düşünce hayatımıza kazandırdığı anahtar kavramlarla açmak gerekiyor. Fakat bu kavramları örnekleyip yorumlamaya kalkarsak sayfalar yetersiz kalır, kitaplar kitabı çağırır. Onun için ilk yüz yüze tanışıklığımızla durumu kotarmaya çalışalım.

Batman'da şiirin aydınlığında ilk yüz yüze görüştüğümüz Mayıs 2008 'de samimi bir Anadolu havası ile kucaklaştık. Tıpkı Dicle gibi gürül gürül ve bereketli bir sesteki Mengüşoğlu'nun sesi. Mezopotamya'nın kadim hüznünü taşıyan sevgi seli gibiydi. Geceye şiirle birlikte dile getirdiği hakikatler damga vurdu. Adeta bir hakikat tebliğcisiydi, sanatı, şiiri araç olarak kullanıyordu. Tebliğ ettiği hakikate uygun inşa ettiği kültür, sanat ve medeniyet yapılarıyla mensubu olduğu söylenen Malatya ekolü içerisinde kazandığı belirtilen fikir ve sanat anlayışının ötesinde tek başına kurduğu fikir ve sanat dünyasını besleyerek eylem bilinciyle yaşamak, yaşatmak ve yazmak davasında görüp tanıdım onu.

Fikirleriyle ve yaşamıyla tam bir mücadele içinde olan şair ve mütefekkir; hukuk fakültesini bitirmesine rağmen diplomasını yırttığını ve diplomanın kendisine tanıdığı hakları kullanmayarak memuriyet yapmak istemediğini bizzat kendisinden öğrenecektim. Ve böylece diplomasını yırtan şair olarak anıldığını da... Bu durumu;

“Ve ben diplomalarımı yırttımsa

Bunun üstüne

Kılıcımı kınından sıyırdımsa

Kalleşliği bir hamlede yere vurdumsa

Savur gülüşlerini ne duruyorsun

Konuş, dillerin olayım

Ağla, dua et

Çünkü hıncımda tazedir sevincimde”¹ mısralarıyla dile getirecekti.

1 Metin Önal Mengüşoğlu, *Bize Kefen Biçene Bak*, Okur Kitaplığı, İstanbul, Mart 2016.

Konuşmasının devamında gür sesi hıncının dolu olan salonda alkışlarla kesilecek, tüyleri diken diken eden şu mısraları ise bir şairin bir şaire bıraktığı miras olarak kalacaktı.

“kim bilir bizim bildiğimizi

suratımızda maske

kitabımızda yalan yok

tanımakta ustayızdır münafiği

ve de arkadan vurunu

öfkenin ve öç almanın zamanını

iyi biliriz,

kim bilir bizim bildiğimizi

ölümden sonraki

ve önceki hayatı

ve mutluluğu

...

günde beş vakit temizleriz zamanı”²

Kaleminden damlayan mürekkepte mesaj vurgusu hâkim olup lafı dolandırmadan sokaktaki insandan saraya kadar doğrudan mesajını gönderiyordu. Taraf tutmaksızın, arkalarına sığınılan yapıların ritüellerine temelden eleştiriler getiriyordu bütün samimiyetiyle.

O gün kanaat getirdim ki yazdıklarıyla insanların hayatına dokunmayı arzulamakta olan Mengüşoğlu; şiir, hikâye, roman ve denemelerinde hakikat odaklı, insanlığın sorunlarını, insana matuf bütün hallerin üzerine baskın tartışma yöntemiyle sorgulayarak düşünme ve yol gösterme temelinde özgün bir düşünce ve sanat iklimi oluşturmuştu.

Yazdıklarından, yaşadıklarından, söylediklerinden sorumlu olmanın bilinciyle. “Sanatı konuşurken asla salih amel’i unutmamalıyız” diyerek kendini sorumlu kılıyordu.

Şunu rahatlıkla söyleyebilirim. Yaşadığı çağın vicdanı ve tanıdığı olan şair Mengüşoğlu; şiiri idrak biçimi, bir tür şuur ediş, bir keşif olarak görmektedir. Hayattan, hakikatten, insan sığağından uzaklaşan sanat anlayışları karşısında sesi yükselir.

2 Metin Önal Mengüşoğlu, *Ben Asyalı Bir Ozan*, Okur Kitaplığı, İstanbul, Eylül 2012.

Sorunlardan, bulanık iklimlerden kaçmaz, yanlışa karşı daima reddiye-i duruş sergiler. Her şeyin bilincinde olduğunu;

"Hiçbir yere gitmiyorum

haberliyim dünyanın çamurlu bir ırmak gibi akışından"³ mısralarıyla dile getirir.

İnsan onunla konuşurken bütün varlığıyla fikir imalatındaki bir işçi hissiyatına bürünür. Sesindeki şuurun tınısı karşısındakinin ufkunda apaydınlık pencereler açmaktadır. Toplumda yanlış anlaşılan "düşünme" eylemini derinlemesine irdelerken; "Bana sorsalar hangi farz birinci farzdır. Hiç düşünmeden, düşünmenin birinci farz olduğunu söylerim. İnsani ve beşeri hayat ancak düşünmeyle mümkündür. Düşünme yoksa insan da yoktur." diyen mütefekkir, katıldığı meclislerde bütün halleriyle insanları, kitabi bir davet olan düşünme kapılarını aralar. Ondan sonrası mı? Siz kendinizi akıl ve kalp arasındaki sırat köprüsü üzerinde bulursunuz.

Zamanında iplikçi dükkânını ciddi bir akademiye dönüştüren bir entelektüel olan Mengüşoğlu Büyük Doğu ve onun kurucusu Necip Fazıl ile kendini aynı davanın savunucusu olarak görmesine rağmen; bedbinliğe ve cesaretsizliğe imkân tanımayan mütefekkirin çoğu konuda olduğu gibi Necip Fazıl Kısakürek ile ilgili de ezber bozan eleştirileri vardır. Necip Fazıl'ın fikir ve sanat dünyasının büyük çoğunluğunu paltosunun altına almaya muktedir olduğu günlerde onun paltosuna sığmayan mütefekkiridir Metin Önal Mengüşoğlu.

Çile'nin şairi için; "tezatları bile büyük olan adam" yakıştırmayı yapan Mengüşoğlu onunla birçok noktada ayrıştığını, üstada karşı duyduğu muhabbet ve saygının bâki olduğunun altını çizerek; "Mağrur Öfke: Necip Fazıl" kitabında anlatmaktadır. Bu ayrışmayla birlikte Necip Fazıl'a en çok benzeyen yanı, lafını sakınmaması ve hatipliğini sayabiliriz.

Necip Fazıl ile İslami, milli ve yerliliği savunma anlayışlarının çoğu noktada birbirinden ayrıştığını onunla ilgili kaleme aldığı biyografi eserinde çok net bir şekilde görmek mümkündür. Bunu; "Başlangıcından beri zaten onun itikadı imandan ziyade bir tutku hatta asabiyet şeklinde tezahür etmişti"⁴ diyerek dile getirir. İlerleyen sayfalarda bu ayrış-

mayı ya da kendisinde fark ettiği değişimi; "Zaten İslam telakkisi yaşlı bir sufünün mistik öğretileriyle başlamıştı. Onun üzerine pek fazla bir şey koymaya fırsat bulamadığından ötürü de fikhî bir derinliği bulunmayan Müslüman hissiyatı, onu ancak buralara kadar eriştirebilmişti. Hatta giderek eriştiği zirveden de aşağılara çekme tehlikesi baş göstermişti."⁵ sözleriyle ifade eder. Yer yer bunun hayal kırıklığı ve sıkıntılarını da yaşadığını açığa vurmaktan çekinmez Mengüşoğlu.

Bir üstattan öte o yıllarda bir kılavuz olarak gördüğü Necip Fazıl'dan uzak düşmenin sebebini; giderek yol ayrımındaki işaretlerin belirleyici olmasına bağlayabiliriz. Farkına vardığı değişimi, Necip Fazıl ile ilgili hayal kırıklığını, duyduğu güvenin yıkılışını,

"En iyi siyaset kitabı, en iyi ilmihal kitabı, en iyi sîret kitabı benim olsun istiyordu. Evet, etrafındaki kimi ölçüsüz sempaticanların da alkışıyla iyi ve doğru yaptığını zannediyordu. Oysa böylesi bir iktidar ve kabiliyet tek bir adamda nasıl toplanabilirdi?"⁶ diyerek dışa vuracaktı.

Hülasa şair ve mütefekkir Mengüşoğlu'nun hayat mücadelesinin özeti şu mısraların özeti olsa gerek.

"sen yalnız

silah elindeyken savaşırısın

bense

senin beynini kemiren putlarla

savaştayım her an

ben

vurulurken bile seni düşünürüm"⁷

3 Metin Önal Mengüşoğlu, *Bize Kefen Biçene Bak*, Okur Kitaplığı, İstanbul, Mart 2016.

4 Metin Önal Mengüşoğlu, *Mağrur Öfke: Necip Fazıl*, Okur Kitaplığı, İstanbul, Aralık 2017.

5 Metin Önal Mengüşoğlu, *Mağrur Öfke: Necip Fazıl*, Okur Kitaplığı, İstanbul, Aralık 2017.

6 Metin Önal Mengüşoğlu, *Mağrur Öfke: Necip Fazıl*, Okur Kitaplığı, İstanbul, Aralık 2017.

7 Metin Önal Mengüşoğlu, *Ben Asyalı Bir Ozan*, Okur Kitaplığı, İstanbul, Eylül 2012.

